

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.047/2007/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Spisák Béla ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Országzászló tér 1. I/9.) által képviselt I.rendű felperes neve I. r., II.rendű felperes neve II. r., III.rendű felperes neve III. r. (mindhárman szám alatti lakosok) és a IV.rendű felperes neve (**IV. r. felperes címe**) IV. r. felpereseknek - a Dr. Udvardy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Udvardy Zsuzsanna ügyvéd, 4033 Debrecen, Melotai Nyilas u. 7.) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 3.P.22.092/2004/66. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 70. sorszám, az I-IV. r. felperesek részéről 71. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja; az alperes által az I. r. felperesnek fizetendő vagyoni kártérítés tőkeösszegét 400 000 (Négyszázezer) forintra leszállítja és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a II. r. és III.r. felpereseknek 15 nap alatt személyenként 500 000 - 500 000 (Ötszázezer-ötszázezer) forint nem vagyoni kártérítést.

Az alperes által az államnak fizetendő elsőfokú illeték összegét 174 000 (Egyszázhetvennégyezer) forintra felemeli, a IV. r. felperes által fizetendő elsőfokú illeték összegét 252 300 (Kettőszázötvenkettőezer-háromszáz) forintra leszállítja.

Kötelezi a IV. r. felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 150 000 (Egyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget. Ezt meghaladóan a másodfokú perköltségeiket egymással szemben a felek maguk viselik.

Kötelezi a IV. r. felperest 252 300 (Kettőszázötvenkettőezer-háromszáz) forint, az alperest 39 900 (Harminckilencezer-kilencszáz) forint fellebbezési illeték államnak külön felhívásra történő megfizetésére.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. r. felperes házastársa, a II. és III. r. felperesek édesapja 2002. április 17-én közúti baleset következtében elhunyt. Az I. r. felperes és néhai házastársa egyenlő arányú tulajdonát képezte a IV. r. felperesi gazdasági társaság. Az elhunyt a gazdasági társaság ügyvezetője volt, e tisztségére tekintettel díjazást nem kapott. A baleset időpontjában a néhai 67 %-os munkaképesség-csökkenésére tekintettel 95 866 Ft rokkantsági nyugdíjban részesült. A baleset időpontjában a IV. r. felperes tulajdonát képező kistehergépkocsival az M3-as autópálya leálló sávjában várakozott, amikor egy tehergépkocsi a külső forgalmi sávban közlekedve arról lehaladt és a leálló sávban nekiütközött, az ütközés következtében az I-III. r. felperesek hozzátartozója elhunyt. A tehergépkocsi vezetőjét az ... Városi Bíróság ... számú ítéletében bűnösnek találta 1 rb. halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében, ezért őt 10 hónap fogházbüntetésre és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a főbüntetés végrehajtását 1 évi időtartamra felfüggesztette. A kárt okozó gépjármű üzembentartója az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű-felelősség biztosítással.

A peren kívüli eljárás során az alperes az I. r. felperes részére 1 500 000 Ft, a II-III. r. felperesek részére személyenként 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést fizetett, síremlékállítás költsége címén 110 000 Ft-ot utalt át, továbbá megtérítette a felpereseknek a balesettel felmerült költségeit és kiadásait.

Az I. r. felperes és az elhunyt 1980-ban házasodtak össze, a baleset bekövetkezésének időpontjában a II. r. felperes 19 éves, a III. r. felperes 17 éves volt. Mindketten iskolai tanulmányokat folytattak.

Az I-III. r. felperesek hozzátartozójának halálát követően a IV. r. felperes ügyvezetői tisztségét 2002. július 16-tól B. A. látta el, aki ezért a IV. r. alperestől díjazásban részesült.

Módosított kereseti kérelmében az I. r. felperes 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés, annak 2002. április 18-tól járó kamata, 735 438 Ft sírkőállítási költség és annak 2004. szeptember 15-től járó kamata, a II. és III. r. felperesek személyenként 1 000 000 - 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és annak 2002. április 18-tól járó kamata, a IV. r. felperes lejárt járadékként 3 154 663 Ft, a jövőre nézve havi 350 473 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. I-III. r. felperesek vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a peren kívül teljesített nem vagyoni kártérítés összege alkalmas a felpereseket ért nem vagyoni hátrány kompenzálására, a sírkőállítási költségből 110 000 Ft peren kívül kifizetésre került, a számlával igazolt különbözet összege meghaladja a helyben szokásos sírkőállítási költség összegét. A IV. r. felperes vonatkozásában elsődlegesen elévülésre hivatkozott, másodlagosan arra, hogy a IV. r. felperesnek a balesettel összefüggésben kára nem keletkezett.

Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatását követően ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. r. felperesnek 15 napon belül 735 438 Ft-ot, annak 2004. szeptember 15-től járó kamatát, valamint 1 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést. A II-IV. r. felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az alperest I. r. felperes javára 100 000 Ft, a IV. r. felperest az alperes javára 300 000 Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére. Kötelezte az alperest 134 100 Ft, a IV. r. felperest 451 600 Ft államnak járó illeték megfizetésére.

Határozatának indokolásában a beszerzett igazságügyi pszichológus szakértő véleményére alapítottnan megállapította, hogy az I. r. felperes házastársa elvesztése folytán tartósan és elhúzódóan olyan lelkiállapotba került, amelynek kompenzálására az alperes által teljesített 1,5 millió Ft peren kívüli összeg csak részben alkalmas, ezért további 1,5 millió Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg az I. r. felperest ért hátrány kompenzálására. A számlával igazolt 845 438 Ft sírkőállítási költséget „helyben szokásos” mértékűnek tekintette, figyelemmel a temetőfenntartó írásbeli nyilatkozatára és a ... temetőben szokásos sírkőállítás fényképpel igazolt módjára.

A II-III. r. felperesek keresetét elutasító rendelkezést azzal indokolta, hogy pszichológiai szempontból a II-III. r. felperesek egészségesek, a hozzátartozó elvesztése személyiségfejlődésüket kórosan nem érintette.

A IV. r. felperes kereseti kérelmével kapcsolatban megállapította, hogy az engedményezés címén előterjesztett kérelem alaptalan, mert az I-III. r. felperesek hozzátartozói járadékra jogosulttá nem váltak, ugyanis a néhai kizárólag rokkantsági nyugellátással rendelkezett, amely figyelembevételével özvegyi nyugdíjban, illetve árvaellátásban részesültek a felperesek.

Egyebekben megállapította, hogy alapos az alperes elévülésre történő hivatkozása a perbeli esetben a Ptk. 345. §-ának (3) bekezdésében írt 3 éves elévülési idő veendő figyelembe. Kifejtette, hogy az új ügyvezető részére kifizetett díj nem minősül olyan kárnak, amelynek megtérítésére alappal hivatkozhatna a IV. r. felperes, édesapjuk elvesztésével a II-III. r. felperesek, mint örökösök a tulajdonosi jogok gyakorlására jogosulttá váltak.

Az ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében az alperes az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalási összeg 240 000 Ft-ra történő leszállítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a bírói gyakorlat a temetés költségei tekintetében elfogadható nagyságúnak a helyben kialakult, szokásos mértékű, egyszerű síremlék költségét tartja. Az elsőfokú eljárásban becsatolt számlák és hirdetési újságban megjelent árajánlatokat az elsőfokú bíróság nem értékelte, illetve azokat indokolatlanul mellőzte. Álláspontja szerint a felperes egyéni ízlése által megszabott minőség többlet-költsége nem hárítható át korlátok nélkül - az átlagos síremlék költségének több, mint duplájának megfelelő összegben - az alperesre. Az I. r. felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés vonatkozásában a kereset elutasítását kérte indokolás nélkül.

A II-III. r. felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kereseti kérelmük szerinti marasztalását kérték. Előadták, hogy a baleset bekövetkezésekor a II. r. felperes első éves egyetemi hallgató, a III. r. felperes 3. osztályos gimnazista volt, a fiatal felnőttkor határán voltak. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperesek családban éléshez való joga édesapjuk elvesztésével sérült, hivatkoztak a bírói gyakorlatra azzal, hogy hozzátartozó elvesztése esetén 2,5 - 3 millió Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg a bíróság.

A IV. r. felperes Pf. 5. sorszám alatt fellebbezését akként módosította, hogy 2003. január 15-től 2007. június 2-ig terjedő időszakra lejárt járadék címén 17 082 738 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A fellebbezés módosítását azért eszközölte, mert B. A. 2007. május 3-ával az ügyvezetői tisztségéről lemondott, jelenleg az ügyvezetői teendőket a II. r. felperes látja el. Megismételte az elsőfokú eljárásban kifejtett előadását, azaz, hogy az új ügyvezető alkalmazása a IV. r. felperes vonatkozásában többlet-költséget eredményezett. Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi könyvszakértő az új ügyvezető részére kifizetett munkabért és a közterhek összegszerűségét igazolta, az elévülés álláspontja szerint azért nem következett be, mert folyamatosan jelentkező kártételről van szó.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek fellebbezésével szemben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, arra hivatkozott, hogy ugyan sérült a II-III. r. felperesek vonatkozásában a teljes családban éléshez való jog, azonban ehhez kapcsolódóan többlet-tényállás nem igazolódott. A normális fiziológiás mértéket meghaladó gyászreakció vagy más pszichés tünet folytán nem volt az megállapítható, hogy a gyászoló egészséghöz fűződő személyiségi jogai sérelmet szenvedtek volna, álláspontja szerint a felnőtt kor küszöbén álló hozzátartozó esetében erre hivatkozással nem vagyoni kártérítési igény nem érvényesíthető.

A IV. r. felperes fellebbezésével kapcsolatban előadta, hogy a járadék jellegű követelések esetében a bírói gyakorlat egységes abban, hogy az elévülési határidő nem minden egyes járadékrészletre vonatkozóan annak esedékessé válásával kezdődik, hiszen ez azon jogpolitikai célnak a megvalósulását hiúsítaná meg, amelyet a törvényhozó az elévülés intézményével el kívánt érni. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott védekezését.

Az ítélet tábla a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján - fellebbezés hiányában - nem érintette az elsőfokú bíróságnak az I. r. alperes javára megállapított nem vagyoni kártérítésre és 240 000 Ft vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezéseit.

A II. és III. felperesek, valamint az alperes fellebbezését részben alaposnak, míg a IV. r. felperes fellebbezését alaptalannak találta.

A temetési szolgáltatások és kellékek ellenértéke fejében az illető eltemettetésével felmerült költségek felszámíthatóak, ide értve a sírkőállítás költségét is. A jelenlegi bírói gyakorlat szerint egyszerű kivitelű sírkő állításának költségei háríthatók át a károkozóra, az I. r. felperes által csatolt számla és fényképfelvételek alapján rögzíthető, hogy nem szokásos méretű és minőségű, tehát nem egyszerű síremlékről van szó. Mindezek miatt -

figyelembe véve az alperes által csatolt sírkőállítási számlákat, hirdetési ajánlatokat - az ítéltábla a Pp. 206. § (1) bekezdésének alkalmazásával a sírkőállítás költségéből 400 000 Ft összeget talált az alperesre átháríthatónak.

A II. r. és III. r. felperesek fellebbezésével kapcsolatban az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban szerzett igazságügyi pszichológus szakértő véleménye szerint a II. r. felperest szorongásos készenlét, labilisan kezelt és kontrollált indulat, erőteljes introvertálódás, depressziós hangulati élet jellemzi. Nagy belső feszültséget, nyugtalanságot él át, önértékelése negatív irányba változott, neurotikus jellegű, kényszeres viselkedés-megoldások, reakciók jellemzik. Állapota okozati összefüggésben áll édesapja elvesztésével.

A III. r. felperes esetében túlkontrolláltság, fokozott megfelelési igény, aggodalmaskodás, diszfóriás hangulati élet, csökkent motiváció tapasztalható. Állapota összefüggésben áll édesapja elvesztésével. Mind a II. r., mind a III. r. felperes életvitele a korosztályára jellemzőtől eltér.

Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság indoklásában írtakkal, azaz elsődlegesen a teljes családban éléshez való jog sérelme alapozza meg elsődlegesen a közeli hozzátartozó elvesztése esetén a nem vagyoni kártérítés iránti igényt. Az Alkotmány 15. §-a szerint a család intézménye alkotmányos védelem alatt áll, ebből az alkotmányos alapjogból a „családban éléshez való alanyi jogosultság” személyhez fűződő joga vezethető le.

A II. r. és III. r. felperesek nem vagyoni kártérítési igénye a fentiekben kifejtett teljes családban élés jogának elvesztésén és a pszichológus szakértő véleményében rögzített Ptk. 76. §-a szerinti egészség sérelmén, azaz kettős személyiségi jogsérelmen alapul.

Mindezek miatt figyelemmel az alperes által peren kívül teljesített személyenként 1 000 000 Ft-os összegre, valamint a kialakult bírói gyakorlatra az ítéltábla személyenként további 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, az így megállapított összeg szükséges, de egyben elégséges is a II., III. r. felpereseket ért hátrányok kompenzálására.

A IV. r. felperes fellebbezését az ítéltábla alaptalannak találta azzal, hogy az alperesnek az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési ellenkérelmében kifejtett elévülési kifogása sem alapos.

A PK. 52. számú állásfoglalás szerint baleseti járadékkövetelés esetén az elévülési idő a járadékkövetelés egészére, tehát a jövőben lejáró részletekre vonatkozóan is egységesen akkor kezdődik, amikor a baleset folytán bekövetkezett munkaképesség-csökkenés, illetőleg munkaképtelenség első ízben vezet keresetkiesésben mutatkozó károsodásra. Az egyes járadékrészletek iránti követelés azonban az elévülési határidőn belül is csak a Ptk. 280. §-ának (3) bekezdésében meghatározott korlátok között érvényesíthető bírósági úton.

A veszélyes üzem működéséből eredő kár esetén a Ptk. 345. § (4) bekezdése értelmében a kártérítési követelés 3 év alatt évül el. Nincs azonban akadálya annak, hogy a károsult

kártérítési követelését a 3 éves elévülési határidő eltelte után az általános felelősségi szabály alapján az erre irányuló 5 éves általános elévülési időn belül érvényesítse. Ebben az esetben azonban a károkozó mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Figyelemmel a károkozó büntetőjogi felelősségére, ez a kimentés nyilván nem lehet sikeres.

A fentiekből következően a IV. r. felperes keresete esetében az elévülés nem állapítható meg. A kereseti kérelmében támasztott követelés a jogviszony hiánya miatt nem teljesíthető.

A IV. r. felperessel szemben az I-III. r. felperesek hozzátartozójának kötelmi igénye állt fenn, melyet nem érvényesített életében. Az utóbb helyette ténykedő ügyvezető követelése kártételnek nem fogható fel, mivel csak arról van szó, hogy vele szemben nem keletkezik tartozása a társaságnak.

A Polgári Törvénykönyv 358. §-a a baleset következtében meghalt személy által eltartottak számára teszi lehetővé a járadékigény érvényesítését. A hozzátartozók körén kívül álló személyek kárigényét a törvény nem szabályozza, így ebben a tekintetben bírói gyakorlat sem alakulhatott ki.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben írtak szerint a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A módosult pernyertességi aránynak megfelelően az alperes által az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét felemelte. A Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, a IV. r. felperes által fizetendő elsőfokú illeték összegét a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján számítandó pertárgyérték alapulvételével leszállította.

A II-III. r. felperesek részben sikeres fellebbezése következtében a Pp. 81. §-a alapján az ítéletábra úgy határozott, hogy a másodfokú költségeiket a felek maguk viselik.

A sikertelenül fellebbező IV. r. felperes - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidővel - az alperes javára a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján perköltséget köteles megfizetni, melynek összege meghatározásánál az ítéletábra figyelemmel volt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontjára, az (5) bekezdésben írtakra, valamint a 4/A. § (1) bekezdésére.

A IV. r. felperes a sikertelen fellebbezése folytán, az alperes részben sikertelen fellebbezése, valamint a II-III. r. felperesek részben sikeres fellebbezése következtében az államnak külön felhívásra a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-a (2) és 15. § (1) bekezdése alapján fellebbezési illetéket kötelesek fizetni, az alperes által fizetendő fellebbezési illeték összegének meghatározásánál az ítéletábra figyelembe vette a fellebbezésen, bélyegben már lerótt illeték összegét.

D e b r e c e n, 2007. november 8. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

- kiadó -